

Ihminen susi ihmiselle

Olesi A
12/5

Aino Kallas liitti otsikon sanat balladiinsa, kun metsänvartija Priidikin vaimon Aalon kohtalo täyttyi julmaan kuolemaan. Plautuksen lausahdus on peräisin yli 2000 vuoden takaa, mutta samassa sitä vaan ollaan 1989: ihminen susi ihmiselle.

Aino Kallaksen *Sudenmorsian* kuvaa tapahtumia 1600-luvulta, mutta sen ajankohtaisuutta ei käy kieltäminen näinä kansalaismurhien ja joukkohysterian luvattuna päivinä.

Monikasvot-näytelmäpiiri on osunut oikeaan tekstiin. Sudenmorsiamella niinkuin erällä muillakin Kallaksen Viron menneisyydestä noutamalla aiheilla on nyt niin sanoakseni markkinarako. Sudenmorsiamen voit tuesti näyttämöllä kertoa jylhänä, intohimoja kirjaavana runoelmana, mutta sen symboliikka tarjoutuu etsimättä kertomaan asioita myös omasta ajastamme.

Kammottavinta oikeastaan on se tarkkuus, millä Kallas kuvaa joukkohysteriaa, kaiken polttavaa roihua vähäisen kipinän, luulon ja pahan-suopaisuuden syyttämää. On taas kysymys erilaisuuden hyväksymisestä ja sen vaihtoehdosta, myös uskonnon huomassa harjoitetusta vainosta. Jos Kallas kirjoittaisi teoksiaan nyt, hän saattaisi puhua vaikkapa fundamentalismista.

Helka Kuusiluoto on tahtonut tähdentää näytelmän ajankohtaisuutta ja ympännyt vanhaan taruun pari kohtausta, missä eräät henkilöt elävät näytelmän henkilöitten kohtaloita tänä päivänä. Projisoidaan tapahtumat toistensa lomaan; niin silloin, niin nyt. Ensimmäinen niistä toistuu mustasukkaisuuskohtauksena vaimon saapuessa omilta retkiltään ja miehen epäillessä niiden laatua. Samanaikaisesti balladin Priidik antaa kostonhimoisen kylänväen uskottelujen siementyä mieleensä; Aalo-vaimo on uskonon "suden" kanssa.

Nämä kohtaukset ovat myös esityksen vaikuttavimpia. Tommi Virhiän esittämän Priidikin tuska on ilmaisullisesti uskottavaa. Nykymiehenä samassa tilanteessa Teuvo Lehtinen vetää huomion puoleensa väkivaltaista epäluuloa kehitellessään. Naiset ovat näissä kohtauksissa käyteainetta, mutta Angelika Meusel saa Aaloonsa tässä sitä sisäisen taistelun aitoa hehkua, mitä kaipaisi enemmänkin pitkin esitystä. Aalon nykyversiona Aino Hellman on tämänpäivän pinnallisuuden ilmeisvä näyttö. Tuttuudessaan hahmo menettää hieman kiinnostavuutensa Aalo Ykköseen verrattuna.

Tietyllä tavalla "puhtaita" rooli-

Monikasvot

Aino Kallas: Sudenmorsian

Sov. ja ohj. Helka Kuusiluoto

Es. Porin Työväenopiston näytelmäpiiri

Aino Kallas Sudenmorsian

Kosti Antikaisen kansikuva Sudenmorsiamen alkuperäistekstiin. Hahmo tavoittaa vaikuttavasti teoksen symboliikan vapautta enemmän kuin maallista rakkautta himoitsevasta susinaisesta. Näytelmänä sama teos panee arkaaisessa kielessään esityksen koville. Monikasvot selviää kiitettävästi balladin sanallisista ansalangoista. Esityksen tulot lahjoitettiin Viron Kulttuurirahaston keräykseen.

hahmoja ovat Väinö Välkyn arvovaltainen tuomari ja paha ruumiillistavan Lembra-Liisun kiihkossa Sinikka Koskinen. Samaa yksinkertaista tehoa on myös Henna Juntin lapsentyttö Ingelissä. Mitä hallitsevampi temperamentti esittäjällä on, sitä enemmän ohjaajalla olisi ollut syytä pitää sitä kurissa. Muistan tässä ylilyöntiin asiansa hukannutta Kristiina Kojoa noidaksi tuomittuna Valberina.

Työväenopiston auditorio näyttää taas kehnoutensa suuremman jou-

kon työskentelylle: ahdas, kulku-mahdollisuudet minimissä, suuritöinen valaistus saa luvan tyytyä näin-piti-mennä toteutukseen. Juhana Merisalon nokkahuilusävellyks on yhtä esityksen kanssa, samoin puvut (Aino Hellman). Esitys on muuten ehjä, mutta lopun surmahomma olisi enemmän kotonaan peruskoulun joulujuhlan mörkökohtauksessa. Ehkäpä tämäkin idea toimisi laatuaan parantaen sallivammissa teatterioiloissa.

Helmi Neva